

S&V Nieuwsflits

Korting partnerpensioen bij groot leeftijdsverschil geeft steeds vaker problemen

Uitspraak Hoge Raad

Verschillende pensioenfondsen hanteren een partnerpensioen dat bij ingang met 2,5% of 3% wordt gekort voor elk jaar dat de partner meer dan 10 jaar jonger is dan de deelnemer. Een partner die veel jonger is dan de deelnemer krijgt bij overlijden van de deelnemer een lager partnerpensioen. Er bestaat geen eenduidige rechtspraak over de toelaatbaarheid hiervan.

Recent heeft de Hoge Raad enige duidelijkheid gegeven. Verschillende rechters waren namelijk van mening dat de rechter de kortingsbepaling slechts zeer terughoudend mocht toetsen, omdat deze bepaling het resultaat was van het arbeidsvoorwaardenoverleg tussen cao-partijen. Het leek dat de kortingsbepaling bij groot leeftijdsverschil daarom zonder problemen gehanteerd zou kunnen worden. De Hoge Raad zet hier echter een streep door: ook cao-partijen zijn gebonden aan het in de Grondwet vastgelegde beginsel van gelijke behandeling. De rechter mag hier wel uitdrukkelijk op toetsen.

Toetsing

Voorgaande wil niet zeggen dat een korting bij groot leeftijdsverschil nooit is geoorloofd. Dat zal afhankelijk zijn van de bijzondere feiten en omstandigheden in de gegeven situatie.

- Degene die zich benadeeld voelt, moet een vermoeden duidelijk maken dat door deze bepaling meer vrouwen (of juist meer mannen) getroffen worden. Dit kan in de loop van de tijd fluctueren. In de meeste gerechtelijke uitspraken wordt echter al snel aangenomen dat er sprake is van een indirect onderscheid op basis van geslacht.
- Indirect onderscheid is wel geoorloofd als dat onderscheid objectief gerechtvaardigd wordt: dat wil zeggen dat er dan sprake moet zijn van een 'legitiem doel' en de middelen voor het bereiken van dat doel moeten 'passend' en 'noodzakelijk' zijn.
- Met de kortingsbepaling wil men vaak voorkomen dat er een te groot beroep wordt gedaan op onderlinge solidariteit. Het begrenzen van de mate van solidariteit wordt als een legitiem doel gezien. De kortingsbepaling is ook altijd wel een passend middel. De problemen bij de rechtvaardiging van de kortingsbepaling ontstaan bij het derde toetscriterium: de noodzakelijkheid van de kortingsbepaling om de solidariteit te beperken. In de praktijk komt dit element er op neer dat het pensioenfonds moet bewijzen dat het achterwege laten van de korting tot een aanzienlijke extra financiële last leidt voor het pensioenfonds. Als de financiële gevolgen van de afschaffing van de korting bij groot leeftijdsverschil 'niet (echt) significant' zijn, dan is er geen noodzaak om de kortingsbepaling te hanteren.

Gevolgen voor de praktijk

Het schrappen van de korting bij groot leeftijdsverschil heeft vaak geen aanzienlijke financiële gevolgen voor het pensioenfonds (of de werkgever). Alleen als er in een bepaalde sector of onderneming relatief veel mannen zijn met veel jongere vrouwen (of andersom) kan het schrappen van de kortingsbepaling significante financiële gevolgen hebben. Alleen dan lijkt de kortingsbepaling objectief te rechtvaardigen.

Bij het handhaven van een kortingsbepaling bij groot leeftijdsverschil doet het pensioenfonds er dan ook verstandig aan dit juridisch en cijfermatig goed te onderbouwen. Anders zal de kortingsbepaling door nabestaanden met succes kunnen worden aangevochten.